

2023 жылғы екінші тоқсанда «KazakhExport» ЭСК» АҚ өткізген сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелері

I. Кіріспе бөлім

1. **Қызметі бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізілген квазимемлекеттік сектор субъектісінің атауы:** «KazakhExport» ЭСК» АҚ (бұдан әрі – Қоғам).

2. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті** Комплаенс қызметінің басшысы Қабсаматов Қуаныш Ақайұлы жүргізді.

Жұмыс телефоны 8 (7172) 95-56-56, ішкі нөмір 183.

3. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу кезеңі:** 2023 жылғы 20-30 маусым аралығында.

4. **Бақыланатын кезең:** 2023 жылғы 01 сәуірден 30 маусымға дейін.

II. Ақпараттық-аналитикалық бөлім

Тексерулер мен ревизиялар жүргізу

Мемлекеттік органдар тарапынан Қоғамға қатысты бақыланатын кезеңге тексеру немесе аудит жүргізілмеген.

Сонымен қатар, 22 мамырдан бастап Қоғамның Жалғыз акционері «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ атынан тексеру жүргізу үшін тексеру тобын құрды, оның мәні сақтандыру, қайта сақтандыру, сондай-ақ андеррайтингті жүзеге асыру процестерін тексеру болып табылады.

Осы ревизияның нәтижелерін Қоғам басшылығына шілде айында ұсыну жоспарлануда.

Сыбайлас жемқорлық көріністері немесе лауазымдық теріс пайдаланушылық жағдайлары туралы өтініштер және жарияланымдар

Байқалған кезеңде Қоғамға жазбаша өтініштер, сондай-ақ senim@kazakhexport.kz сенім электрондық поштасына және «**Senim**» сенім телефоны **8(7172) 55 44 70** Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің іс-әрекеттеріндегі теріс пайдалану немесе сыбайлас жемқорлық көріністері туралы, сондай-ақ олардың тарапынан алаяқтық әрекеттер жағдайлары туралы мәліметтерді қамтитын өтініштер түскен жоқ.

Мерзімді баспа, телевизиялық және электрондық бұқаралық ақпарат құралдарында (БАҚ), сондай-ақ әлеуметтік желілерде Қоғамдағы алаяқтық жағдайлары, оның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері арасындағы сыбайлас жемқорлық көріністері мен лауазымды теріс пайдалану туралы мәліметтер көрсетілген жарияланымдар, мақалалар, жазбалар орналастырылмаған.

Әлеуметтік желілер мен БАҚ-тағы Қоғам және оның қызметі туралы еске салудың жалпы саны ағымдағы жылдың 2-тоқсанында 842 құрады.

Оның ішінде: Қоғам туралы 320 ескерту оң болды;
522 бейтарап сипатта болды (ақпараттық хабарламалар);

Мониторинг барысында 2023 жылғы 15 наурызда Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау агенттігінен Қоғамның іс-әрекеттерінде бәсекелестікке қарсы іс-қимылдар жасау белгілерінің болуы туралы, атап айтқанда бірқатар экспорттаушы клиенттермен жасалған сақтандыру шарттарының мәтінінде «Өнеркәсіптік саясат туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабына сәйкес клиенттердің қарсы міндеттемелері туралы шарттар енгізілмегені туралы келіп түскен жазбаша хабарлама зерттелді.

Бұдан бұрын жасалған сақтандыру шарттарының талаптарын талдау барысында 9 экспорттаушы клиент бойынша қарсы міндеттемелер туралы шарттар болмағаны анықталды.

Атап айтқанда, «Өнеркәсіптік саясат туралы» ҚР Заңына сәйкес, өнеркәсіптік-инновациялық қызмет субъектілерінде мемлекеттік ынталандыру шараларын алу кезінде, мысалы, экспортқа бағдарланған тауарлар өндірісін ұлғайту сияқты қарсы міндеттемелер туындауы тиіс.

Жасалған сақтандыру шарттарының мазмұнындағы бұл шарттар іргелес құрылымдық бөлімшелердің қызметкерлері жіберген сақтандыру шарттарының мәтінін келісу кезіндегі кемшіліктер себебінен болған жоқ.

Сақтандыру департаменті Бәсекелестікті қорғау жөніндегі агенттіктің талаптарын орындауға жауапты ретінде қарсы міндеттемелер туралы талаптарды қосу бойынша 9 экспорттаушы клиенттермен сақтандыру шарттарына қосымша келісімдерді ресімдеу жөнінде шаралар қабылдағаны атап өтілді.

Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің іс-әрекеттерінде сыбайлас жемқорлық факторлары, сондай-ақ бұл жағдайда сақтандыру қызметтері нарығында өздері үшін артықшылықты жағдай жасау факторлары жоқ екенін атап өткен жөн.

Құқықтық статистика органдарынан, халықаралық және үкіметтік емес ұйымдардан мәліметтер

Жүргізілген мониторинг шеңберінде екінші тоқсан ішінде Құқықтық қамтамасыз ету департаментінің қызметкерлері жүргізетін шағым-талап жұмыстары бойынша құжаттар, ҚР Қаржы мониторингі агенттігінің, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет), ҚР Жоғарғы Сотының, ҚР Бас прокуратурасының Арнайы есеп және құқықтық статистика комитетінің ресми Интернет-ресурстары, «Компра» ақпараттық-анықтамалық сервисінің деректері зерттелді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг Қоғам қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларына сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін қылмыстық іс қозғау және қылмыстық жауапкершілікке тарту жағдайларын анықтаған жоқ.

Қоғамға және оның лауазымды тұлғаларына қатысты әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша іс қозғау фактілері болған жоқ.

Қоғам, оның қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының қатысуымен қылмыстық және әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша сот талқылаулары болған жоқ.

Біріккен Ұлттар Ұйымы, Еуразиялық Даму Банкі, Дүниежүзілік Банк, Transparency International (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес және сыбайлас жемқорлық деңгейін зерттеу жөніндегі үкіметтік емес халықаралық ұйым), FATF (халықаралық ұйым - Ақшаны жылыстатуға қарсы күрес жөніндегі шараларды әзірлеу жөніндегі топ) сияқты халықаралық және үкіметтік емес ұйымдардың Интернет-ресурстарында Қоғам қызметіндегі сыбайлас жемқорлықтың көріністері туралы немесе оны жүзеге асыру туралы немесе қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру бойынша операциялар туралы мәліметтер болған жоқ.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтау

Мониторинг барысында Басқарма мүшелері қатарындағы лауазымды тұлғалардың және Қоғам қызметкерлерінің «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының нормаларында және Қоғамдағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатында көзделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтамау жағдайлары белгіленбеген.

Сонымен қатар, бақыланатын кезеңде құрылымдық бөлімшелер басшыларының және Басқарманың жетекшілік ететін мүшелерінің жұмыс кеңестері барысында Ұлттық экономика министрлігінің жазбаша ұсынымдары және ағымдағы жылдың 1-тоқсанында Қоғамда жүргізілген аудит қорытындылары бойынша осы ведомствоның жұмыс тобының аудиторлық есебі ескерілді.

Осы құжаттарды талдау қорытындысы бойынша болашақта ықтимал сыбайлас жемқорлық факторларын азайту мақсатында мынадай шаралар қабылданды:

- 1) Қоғам басқармасының 21.04.2023 ж. шешімімен (№25 хаттама) «KazakhExport» ЭСК» АҚ қызметкерлеріне шығындарды үнемдеуге, кірістілікті арттыруға бағытталған іс-шараларды әзірлегені және енгізгені, сондай-ақ инновациялық шешімдер мен рационализаторлық ұсыныстар енгізгені үшін (инновациялық комитет) сыйлықақыларды төлеу жөніндегі мәселелерді қарау Комитетін тарату туралы шешім қабылданды;
- 2) Қоғамның Стратегия және экономикалық жоспарлау департаменті қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтарында қаражаттың жұмсалуын бюджеттік бақылау жөніндегі функция бекітілген;

3) болашақта олардың алдын алу мақсатында Ұлттық экономика министрлігінің жұмыс тобының аудиторлық есебінде көрсетілген, белгіленген бұзушылықтар мен кемшіліктер бойынша Қоғам қызметкерлерімен кеңес өткізілді.

Мүдделер қақтығысының болуы және оны реттеу

Бақыланған кезеңде Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің ағымдағы жұмысында мүдделер қақтығысы жағдайларының туындамауы анықталды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

Комплаенс-қызмет және Адами ресурстарды басқару департаменті Басқарма мүшелері мен құрылымдық бөлімшелердің басшылары үшін «Компанияның алаяқтық тәуекелдеріне ұшыраған бизнес-процестері» тақырыбы бойынша тренинг түрінде ішкі оқыту өткізді.

Сондай-ақ, Қоғамның барлық басшылары мен қызметкерлері үшін Астана қаласы Мемлекеттік кірістер департаментінің қызметкерін 2023 жылы халықтың табысын жалпыға бірдей декларациялаудың екінші кезеңі және квазимемлекеттік ұйымдардың қызметкерлері мен олардың жұбайларының белгіленген нысандағы декларацияларды аумақтық мемлекеттік кірістер органдарына тапсыруы бойынша түпкілікті мерзімдер туралы шақырумен онлайн форматта түсіндіру жүргізілді.

III. Қорытынды бөлім

Қорытынды:

Бақыланатын кезеңде Қоғамның қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың расталған жағдайлары жоқ.

Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің ағымдағы жұмысында сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттар сақталды.

Ұсыныс: Қоғамның қызметкерлерінің (және олардың жұбайларының) кірістерді жалпыға бірдей декларациялаудың екінші кезеңі шеңберінде декларацияларды уақтылы тапсыру жөніндегі талаптарды сақтауын бақылауды қамтамасыз ету.

Комплаенс-қызметінің басшысы

К. Кабсаматов